

LAUSUNTO

23.6.2010

SISÄASIAINMINISTERIÖ

23.06.2010

INRIKESMINISTERIET

Sisäasiainministeriö

jukka-pekka.suomi@intermin.fi

SM024:00/2009

LAUSUNTO KOTOUTTAMISLAIN UUDISTUKSESTA

Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto – SAMOK ry lausuu kunnioittavasti sisäasiainministeriön valmistelemasta hallituksen esityksestä eduskunnalle kotouttamislain uudistuksesta seuraavaa:

Yleistä

SAMOKin mielestä kotouttamislainuudistus on pääsääntöisesti onnistunut. Uudistuksessa huomioidaan kiitettävästi yhteiskunnallisen toimintaympäristön muutos ja maahanmuuttajaryhmien heterogeenisuus. SAMOK pitää myös hyvänä lähtökohtana, että kotouttamislaissa halutaan tukea maahanmuuttajien yhdenvertaisia mahdollisuuksia olla osa sosiaalista yhteisöä. SAMOK kiittää erityisesti opiskelijoiden huomioimista osana kotouttamislakia.

SAMOK kuitenkin muistuttaa uuteen kulttuuriympäristöön sopeutumisen olevan kaksisuuntainen prosessi, joka vaatii sekä maahanmuuttajalta että vastaanottavalta yhteiskunnalta uudenlaisten toimintamallien omaksumista. SAMOKin näkemyksen mukaan yhteisöllisyyden edistäminen ja kontaktien lisääminen eri kulttuuriryhmien välille tukee maahanmuuttajien kotoutumista ja vähentää ennakkoluulojen muodostumista puolin ja toisin. Näiden seikkojen huomioiminen on ensiarvoisen tärkeää kotouttamislain mukaisten kansallisten ja paikallistason toimintojen käyttöönotossa.

Tiivistelmä SAMOKin esittämistä asioista

- Maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseksi ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnustamista tulee kehittää konkreettisia toimenpiteitä.
- Lukio-opintoihin hakeutumisen tukemiseksi on laadittava valtakunnallinen opetussuunnitelma.
- Maahanmuuttajanuorten oikeutta jälkihoitoon on jatkettava 21-vuotiaaksi asti.
- Kotimaisten kielten merkitys maahanmuuttajien sopeutumisessa on tärkeää, mutta yhtä keskeistä on huomioida ja tukea kulttuurien välistä dialogia.
- Kotouttamislain toimeenpano edellyttää riittäviä resursseja, pitkäjänteistä maahanmuuttopolitiikkaa sekä viranomaisten, maahanmuuttajien ja maahanmuuttoa edistävien tahojen sujuvaa yhteistyötä.

SAMOK haluaa erityisesti kiinnittää huomiota seuraaviin kotouttamislainuudistuksessa esille nostettuihin seikkoihin:

9 § Alkukartoitus

Lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa tuodaan ansiokkaasti esille alkukartoituksen mahdollinen sisältö, kuten maahanmuuttajan aiemman koulutuksen huomioiminen. Tähän on lisääntyvässä määrin kiinnitetty huomiota ja toimivia työkaluja ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnustamiseen on jo olemassa. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii kansainväliseen käyttöön tarkoitettu tutkintotodistuksen liite Diploma Supplement, jonka tunnettuutta tulee edelleen lisätä. Huolimatta jo tehdyistä toimenpiteistä, erityisesti EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevilla maahanmuuttajilla on kuitenkin vielä tarpeettoman hankalaa työllistyä Suomeen ulkomailla suoritettulla tutkinnolla. Työn ollessa yksi keskeinen kotoutumista edistävä tekijä, ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnustaminen vaatii konkreettisia toimia, jotka tulee huomioida uudessa kotouttamislaissa. Erityisesti työntajien tietoutta ulkomaisten tutkintojen tunnustamiskäytännöistä on lisättävä.

23 § Omaehtoisen opiskelun tukemisen edellytykset

Maahanmuuttajien omaehtoisen opiskelun tukeminen on keskeinen keino edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja asemaa yhteiskunnassa. Erityisesti oikeus perusopetukseen ja suomen tai ruotsin sekä oman äidinkielenopetukseen on turvattava uudessa laissa. Tärkeää on huomioida oppivelvollisuusiän ylittäneet nuoret, joille tarvittaessa tulee järjestää peruskoulutukseen valmistavaa opetusta.

Maahanmuuttajanuorten hakeutumista peruskoulun jälkeiseen koulutukseen on edistettävä. Lukio-opintoihin hakeutumisen tukemiseksi tulee Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) yhteistyössä opetushallituksen (OPH) kanssa laatia valtakunnallinen opetussuunnitelma maahanmuuttajien lukio-opintoihin valmistavalle koulutukselle. Vastavanlainen käytäntö on jo olemassa ammatillisessa koulutuksessa. Lisäksi peruskoulun jälkeisen koulutuksen kielitaitovaatimuksia tulee tarkastella ja määrittää suhteessa kussakin ammatissa vaadittavaan kielitaitoon.

Kotouttamislaissa todetaan, että suomen tai ruotsin kielen osaaminen on keskeisessä asemassa onnistuneessa kotoutumisessa ja työllistymisessä. Kotimaisten kielten osaaminen toki edesauttaa sopeutumista, helpottaa yhteiskunnassa toimimista ja tukee työllistymistä, mutta kielitaito ei itsestään selvästi ole avain integroitumiseen. Niin yhteiskunnan kuin työelämän on pystyttävä tulemaan vastaan, siten että myös kulttuurista monimuotoisuutta arvostetaan.

47 § Erillisten kustannusten korvaaminen

On hyvä, että maahanmuuttajanuoriin ja heidän jälkihoito-oikeuteen on kiinnitetty huomiota kotouttamislaissa. Jotta maahanmuuttajanuoret ovat yhdenvertaisessa asemassa suomalaisnuorten kanssa, on maahanmuuttajanuorten oikeutta jälkihoitoon jatkettava 21-vuotiaaksi asti nyt mainitun 18-vuoden sijasta. Jälkihuollon kustannukset on korvattava ilman erityistä harkintaa, jolloin ne ovat mahdollista huomioida esimerkiksi kuntien kotouttamisohjelmassa.

Kotouttamislain toimeenpano

SAMOKin mielestä uudistetun kotouttamislain toimeenpano onnistuu parhaiten eri viranomaistahojen, maahanmuuttajien omien järjestöjen ja maahanmuuttoasioita edistävien tahojen yhteistyöllä. Kotouttamislain toimeenpano ja uudistusten vaikuttavuus edellyttää myös kestävästä resurssipohjaa sekä pitkäjänteistä maahanmuuttopolitiikkaa. Maahanmuuttajien onnistunut kotoutuminen rikastuttaa koko yhteiskuntaa ja on siten kaikkien etu.

SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULUOPISKELIJAKUNTIEN LIITTO – SAMOK RY

Simo Takanen
puheenjohtaja

Jani Hyppänen
pääsihteeri

Lisätietoja:
asiantuntija Henna Juusola, 050-3891012, henna.juusola@samok.fi

